

/Salut

Generalitat
de Catalunya

Programa de diagnòstic ràpid de càncer del SISCAT

Àrea assistencial - Servei Català de la Salut
Pla director d'Oncologia
Setembre 2024

¿Per què necessitavem millorar el diagnòstic ràpid del càncer?

Diferències a l'estadi en el moment del diagnòstic i l'estadi és el principal determinant de la supervivència

Manca d'un enfocament compartit per part dels metges d'atenció primària i hospitalària sobre la definició de símptomes per a la derivació de pacients, especialment en símptomes poc específics

Diferències en la capacitat d'ordenar proves de diagnòstic per sector d'APS

Objectius del programa de diagnòstic ràpid

Reduir el temps de derivació i diagnòstic

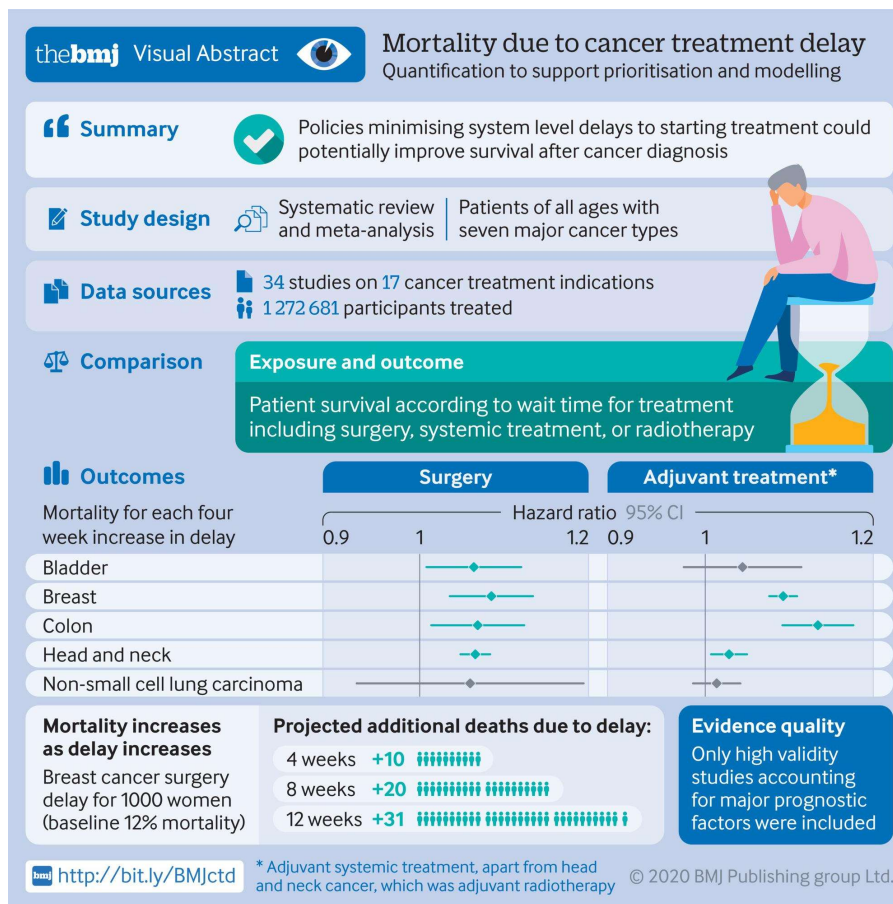
Reduir l'ansietat dels pacients i les seves famílies

Reduir la variació en la pràctica del procés diagnòstic, garantint una millor qualitat de l'experiència del pacient i menys visites a APS

Millorar l'accés a un tractament multidisciplinari d'alta qualitat

Anàlisi de resultats del programa i millora contínua

EL RETARD EN INICIAR DE TRACTAMENT S'ASSOCIA AMB UN MAJOR PROBABILITAT DE MORTALITAT PER CÀNCER

Antecedents

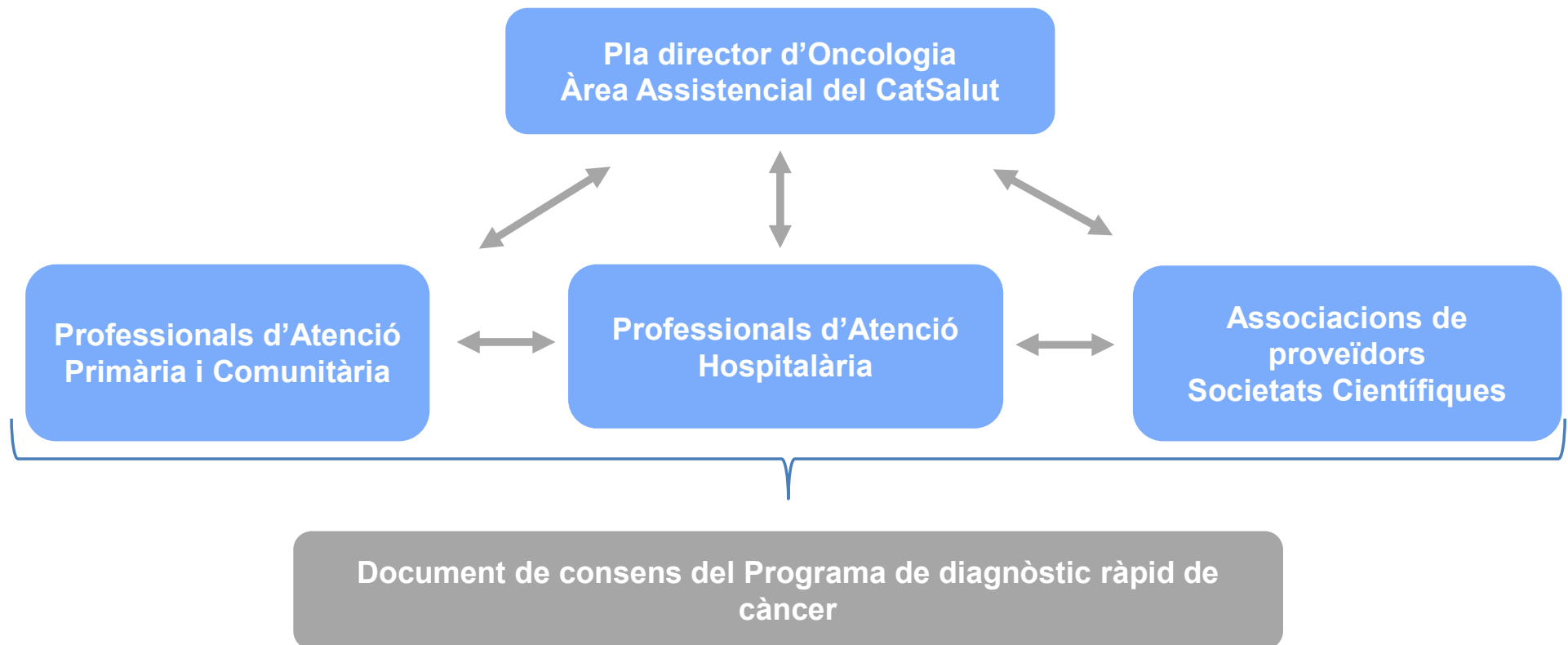
Inici i valoració del Programa de diagnòstic ràpid de càncer (DRC)

- Es va iniciar l'any 2005 per als casos de sospita de **càncer colorectal, de mama i de pulmó** (Instrucció 04/2005 del CatSalut) i a l'any 2007 es va ampliar als casos de sospita de **càncer de bufeta urinària i de pròstata** (Instrucció 02/2007 del CatSalut)
  - Garantir un accés ràpid a la realització de les proves diagnòstiques necessàries, als resultats i a la valoració per part de l'especialista més adient de l'àmbit hospitalari per tal de confirmar o desestimar el diagnòstic de sospita
  - L'Atenció Primària i Comunitària (APiC) i els centres hospitalaris havien d'establir formes de relació basades en criteris compartits i circuits clínics acordats entre tots dos nivells assistencials en cada àmbit territorial.
- Des de que va entrar en funcionament, el programa ha estat ben valorat tant pels professionals com per les persones ateses. Tanmateix, diversos factors obliguen avui a un replantejament del programa de DRC
  - És un objectiu del Pla contra el càncer de Catalunya 2022-2026

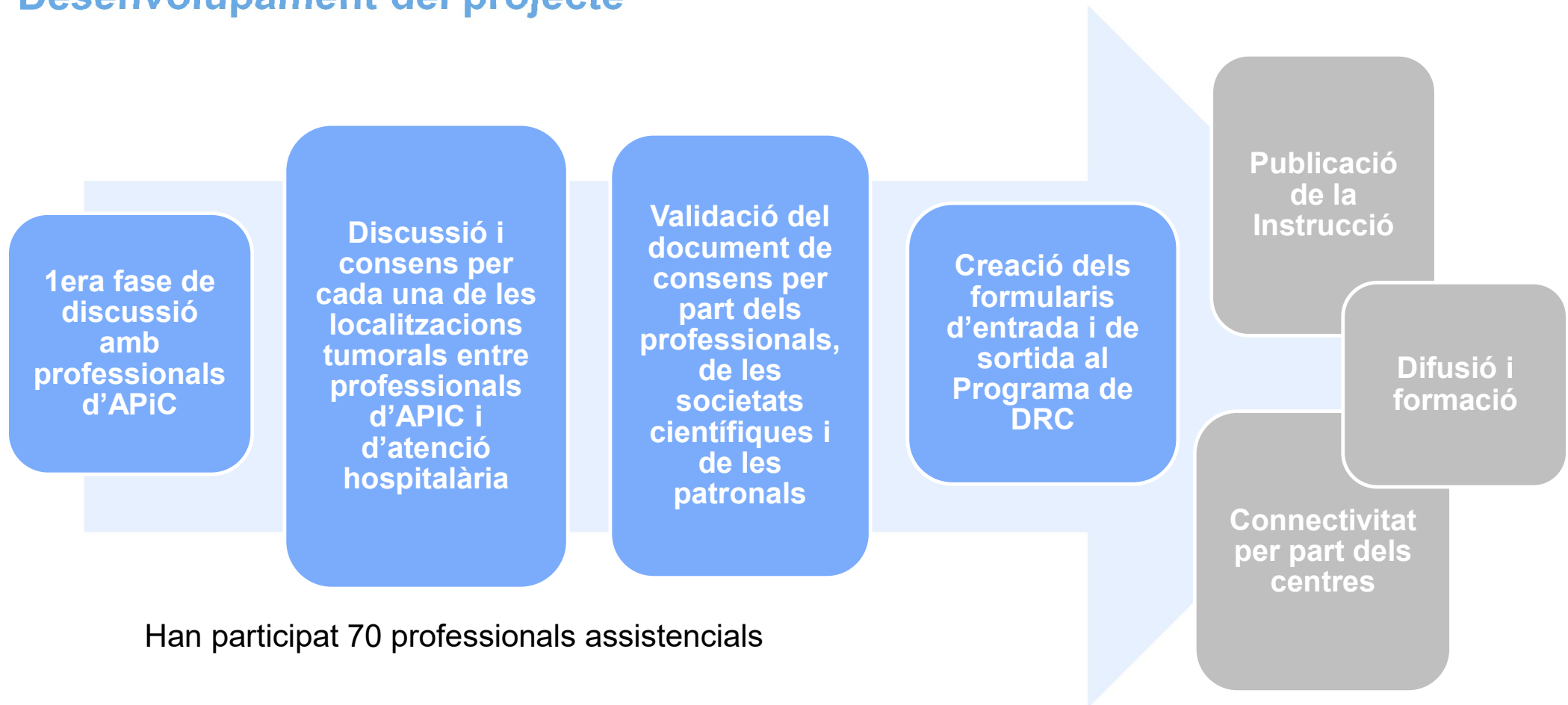
Objectius de la revisió del Programa de DRC

- Actualització del Programa de diagnòstic ràpid de càncer (DRC) del Sistema sanitari integral d'utilització pública de Catalunya (SISCAT):
  - Ampliar el Programa de DRC a 11 localitzacions tumorals diferents
  - Establir els criteris clínics d'inclusió en el Programa de DRC i introduir-los en el sistema d'història clínica electrònica a partir d'un formulari de derivació únic al SISCAT
  - Determinar un model estandarditzat de circuit de DRC al SISCAT; així com consensuar les possibles vies d'entrada
  - Especificar la sectorització territorial que ordeni els fluxos de les persones ateses, de tal manera que en funció de l'equip d'atenció primària assignat siguin referenciades al centre hospitalari que correspongui

Organització del projecte

Desenvolupament del projecte

Document de consens

- La població diana són les persones adultes (≥ 18 anys) amb sospita diagnòstica de càncer
- El Programa de DRC del SISCAT inclou les 11 localitzacions tumorals següents:
  - Mama
  - Pulmó
  - Gastroesofàgic
  - Pàncrees
  - Colorectal
  - Ronyó
  - Bufeta urinària
  - Ovari
  - Cos i coll d'úter
  - Pròstata
  - Pell/melanoma

Programa de diagnòstic ràpid del càncer a Catalunya

Sistema sanitari integral d'utilització pública de Catalunya

Albiach A, Alzaga Reig X, Boada Valmaseda A, Borràs Andrés JM, Casanovas-Guitart C, Correcher Aventin O, et al. Programa de diagnòstic ràpid del càncer a Catalunya. Barcelona: Servei Català de la Salut; 2024. Disponible a: <https://hdl.handle.net/11351/11659>

Servei Català de la Salut

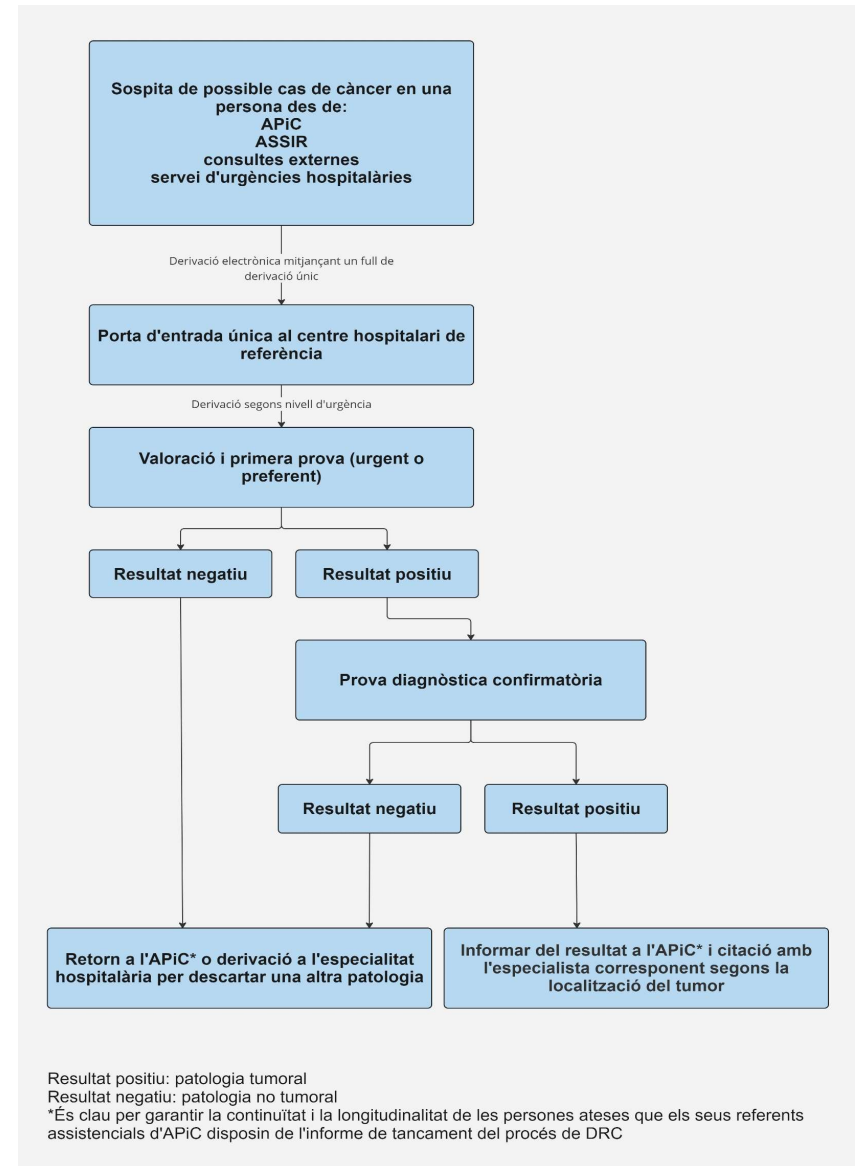
Juliol de 2024

/Salut Generalitat de Catalunya

Document de consens

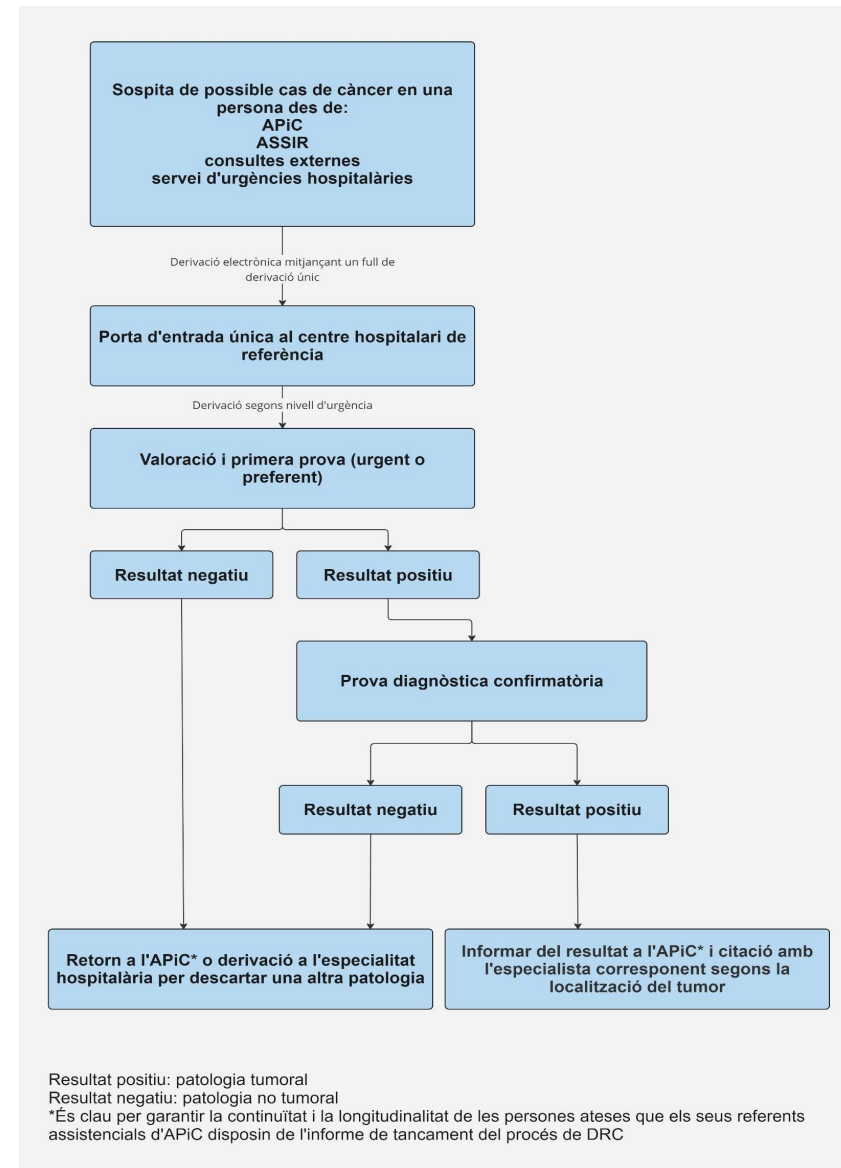
Circuit del Programa de diagnòstic ràpid de càncer del SISCAT

- Sol·licitud d'entrada a l'hospital per DRC referenciat mitjançant el formulari de derivació únic i integrat a l'estació clínica d'atenció primària (eCAP) i a la història clínica compartida de Catalunya (HC3)
- Davant la sospita de càncer, els professionals d'un mateix centre d'APiC sempre derivaran el pacient al mateix centre hospitalari
- Derivació al Programa de DRC des de:
  - APiC
  - ASSIR
  - Consultes externes
  - Servei d'urgències hospitalàries

Document de consens

- Els hospitals han de garantir una porta d'entrada única per les sospites de càncer i dur a terme les proves diagnòstiques pertinents
  - La valoració i la primera prova diagnòstica, urgent o preferent, s'han de dur a terme en un termini màxim de dues setmanes
  - Si el resultat de la prova és positiu, cal realitzar la prova diagnòstica confirmatòria pertinent
- Funcions del punt d'accés al DRC únic (professional o equip):
  - garantir l'accés als especialistes, a les proves necessàries que aquests indiquin i a les unitats funcionals pertinents (gestió circuits)
  - establir una certa prioritat dels casos
  - Comunicació amb el professional derivador (referent per l'APiC), i per part del professional derivador al DRC

Formulari de derivació al circuit de diagnòstic ràpid de càncer per sospita de càncer de mama

Procés de diagnòstic ràpid del càncer al SISCAT (DRC)

 Nom Cognom1 (FIAC0540403002) - NHC: 80448111

 Resultats de l'avaluació

 Imprimir formulari

 Netejar

 Desar

 Finalitzar

Diagnòstic ràpid càncer

DRC

Sospita de localització del càncer (*)

- Pulmó
- Pròstata
- Pàncrees
- Ovari
- Mama**
- Gastro-esofàgic
- Colorectal
- Ronyó
- Bufeta
- Úter
- Pell

Sospita de localització en l'àrea mamària (cal seleccionar almenys una de les opcions)

Un dels següents signes/síntomes

Selecciona un valor

Nòdul de mama palpable de nova aparició associat a un dels següents criteris: Dona $\geq$ 35 anys / Antecedents personals de càncer de mama / Antecedents de càncer de mama en familiars de 1 er grau / Nòdul de ràpid creixement

Adenopatia axil·lar sospitosa unilateral en una dona $\geq$ 35 anys

Secreció mamària unilateral + uniorifical + espontània + serosa/sanguinolenta

Una de les següents de nova aparició: Ulceració de pell i/o mugró / Retracció de pell i/o mugró / Edema de pell unilateral (pell de taronja) / Èczema de mugró unilateral

Quadre inflamatori que no respon a tractament antibiòtic

Diagnòstic de sospita o confirmat de càncer de mama a través de proves d'imatge de centre extern del SISCAT

Proves APIC

Palpació mamària i axil·lar
Preguntar per antecedents personals i/o familiars de càncer de mama/ovari (incloure-ho en el full de derivació)

Observacions clíniques dirigides al centre de referència

Formulari de derivació al circuit de diagnòstic ràpid de càncer per sospita de càncer colorectal

Procés de diagnòstic ràpid del càncer al SISCAT (DRC)

Nom Cognom1 (FIAC0540403002) - NHC: 80448111

Resultats de l'avaluació

Imprimir formulari

Netejar

Desar

Finalitzar

Diagnòstic ràpid càncer

DRC

Sospita de localització del càncer (*)

- Pulmó
- Pròstata
- Pàncrees
- Ovari
- Mama
- Gastró-esofàgic
- Colorectal**
- Ronyó
- Bufeta
- Úter
- Pell

Sospita de localització en l'àrea colorectal (cal seleccionar almenys una de les opcions)

Persona, preferentment ≥ 40 anys, amb un dels següents signes/síntomes

Selecciona un valor

- Rectorràgia en absència de símptomes hemorroidals
- Anèmia ferropènica de recent aparició en homes o dones post-menopàusiques
- Canvi en el ritme deposicional (diarrea o restrenyiment) de més de 6 setmanes d'evolució**
- Pèrdua de pes involuntària ($\geq 5\%$) amb dolor abdominal
- Massa rectal o abdominal sospitosa de càncer colorectal (SOFi no imprescindible)
- Sospita de càncer colorectal per proves d'imatge (SOFi no imprescindible)

Proves APiC

Tacte rectal
Prova quantitativa de sang oculta en femta (SOFi) (només una mostra)¹
1. A persones amb rectorràgies, és important recordar que la presa de la mostra per la prova de SOFi no pot contenir sang visible

Observacions clíniques dirigides al centre de referència

Formulari de retorn del circuit de diagnòstic ràpid de càncer

Retorn derivació Diagnòstic Ràpid de Càncer

 Nom Cognom1 (FIAC0540403002) - NHC: 80448111

 Resultats de l'avaluació

 Imprimir formulari

 Netejar

 Desar

 Finalitzar

Retorn derivació DRC

Admissió de la sol·licitud al circuit de diagnòstic ràpid

Selecció de valor:

- No
- Si**

Confirmació del diagnòstic de càncer

Selecció de valor:

- No**
- Si

Diagnòstic de càncer no confirmat:

Selecció de valor:

- Retorn a l'APIC
- Continuació de l'estudi diagnòstic a l'hospital**

Motiu continuació de l'estudi a l'hospital

Comentaris

El punt de sortida del circuit també és estandarditzat mitjançant un informe de tancament del procés per part informe del metge o metgessa hospitalari responsable, el qual es vehicula a través d'un formulari integrat a la història clínica compartida de Catalunya (HC3).

Document de consens

criteris d'inclusió de persones amb sospita elevada de càncer i proves que cal dur a terme a l'APiC prèvia derivació per a cada una de les localitzacions tumorals

a. Sospita de localització en l'àrea mamària

Simptomes i signes que presenta la persona	Proves que cal dur a terme a l'APiC
Un dels següents: - Nòdul de mama palpable de nova aparició associat a un dels criteris següents: - Dona $\geq$ 35 anys - Antecedents personals de càncer de mama - Antecedents de càncer de mama en familiars de 1r grau - Nòdul de creixement ràpid - Adenopatia axil·lar sospitosa unilateral en una dona $\geq$ 35 anys. - Secreció mamària unilateral + uniorficial + espontània + serosa/sanguinolenta. - Una de les següents de nova aparició: - Ulceració de pell i/o mugró - Retracció de pell i/o mugró - Edema de pell unilateral (pell de taronja) - Èczema de mugró unilateral - Quadre inflamatori mamari que no respon a tractament antibiòtic - Diagnòstic de sospita o confirmat de càncer de mama a través de proves d'imatge de centre extern al SISCAT	Palpació mamària i axil·lar Preguntar per antecedents personals i/o familiars de càncer de mama/ovari (incloure-ho en el full de derivació)

Alguns exemples

En aquest cas, l'ASSIR també és un agent derivador al circuit de DRC, però en cap cas un agent intermediari en aquest circuit entre APiC i atenció hospitalària.

b. Sospita de localització en l'àrea del pulmó

Alguns exemples

Síntomes i signes que presenta la persona	Proves que cal dur a terme a l'APiC
Persona major de 45 anys, fumadora o amb antecedent de tabaquisme i hemoptisi inexplicable	Radiografia de tòrax informada (amb les dues projeccions). - Cal derivar al circuit de DRC independentment del resultat d'aquesta prova
Pacient amb un dels següents: - Limfadenopatia cervical - Trombocitosi superior a 450 plaquetes x 10 ⁹ /L - Acropàquia - Síndrome tòxic - Hemoptisi persistent inexplicable en persona ≤ 45 anys i/o persona no fumadora	Radiografia de tòrax informada (amb les dues projeccions). Segons el resultat: - Positiu: derivació al circuit de DRC - Dubtós: seguir estudi diagnòstic i valorar interconsulta - Negatiu: no derivació
- Pacient amb pneumònia de lenta resolució (període superior a 4 setmanes) o infecció recurrent en la mateixa localització	
Persona fumadora o no fumadora i un dels següents (amb més de 4 setmanes d'evolució): - Tos persistent - Astènia de nova aparició - Dispnea de nova aparició - Dolor toràcic - Síndrome tòxic	
- Persona asimptomàtica amb troballa incidental per imatge (radiològica informada o TAC) d'una imatge sospitosa de neoplàsia.	No cal dur a terme cap prova a l'APiC. Derivar directament al circuit de DRC.

d. Sospita de localització en l'àrea del pàncrees

Síntomes i signes que presenta la persona	Proves que cal dur a terme a l'APiC
Persona ≥ 40 anys amb icterícia habitualment asimptomàtica (icterícia indolora) i sense febre	Incloure informació de la icterícia: està acompanyada de colúria i/o acòlia? Anàlítica amb perfil hepàtic (Bb, AST/ALT, FA, GGT), glucosa, serologia (VHA, VHB, VHC), amilasa i lipasa, hemograma i CA 19.9.
Persona, preferentment ≥ 50 anys, amb pèrdua de pes significativa, no voluntària i no justificada i un dels següents: - Diarrea de més de 3 setmanes de durada - Dolor dorso-lumbar de característiques no mecàniques - Dolor abdominal persistent en abdomen superior - Anorèxia - Empitjorament o inici inexplicat d'una diabetis mellitus	Anàlítica amb perfil hepàtic (Bb, AST/ALT, FA, GGT), glucosa, amilasa i lipasa, hemograma i CA 19.9.

Es recomana que els resultats de l'anàlítica realitzada a l'APiC estiguin disponibles en un màxim de 5 dies naturals.

En el full de derivació al circuit de DRC, cal incloure la informació següent: hàbit tabàquic, fibrosi pulmonar, sarcoidosi, tuberculosi, malaltia pulmonar obstructiva crònica (MPOC), contacte amb asbest i antecedents familiars de 1r grau de càncer de pulmó.

Properes accions

- Elaboració de la Instrucció
  - Sectorització EAPs – centre hospitalari
  - Circuit quan el centre hospitalari referent no pot assumir alguna localització tumoral
  - Publicació de la instrucció
  - Establir data d'entrada en vigor
- Desenvolupaments informàtics dels diferents sistemes d'informació per “enllaçar-se” als formularis (entrada i tancament) d'HC3
- Reunions d'implementació amb els diferents territoris i centres hospitalaris
- Formació sobre els nous formularis (entrada i tancament)
- Formació sobre els símptomes i signes d'entrada per cada localització tumoral

/Salut

Generalitat
de Catalunya

Moltes gràcies!

catsalut.gencat.cat